

LIFE IP NATUREMAN

LIFE16 IPE/DK/006

N30-4 Simested Syd

Mulighedskatalog

Oplysninger i denne rapport afspejler kun forfatterens holdning. EU Kommissionen er ikke ansvarlig for nogen brug af disse oplysninger.

Planen har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger der allerede er indeholdt i de miljøvurderede Natura 2000-planer og statens vandområdeplaner. Da planen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, har Viborg Kommune truffet afgørelse om, at der ikke er behov for en ny miljøvurdering.

VIBORG
KOMMUNE

December 2022

1. Overblik

Subregionen N30-4 består primært af arealer i tilknytning til den sydlige del af Simested Å, der strækker sig fra Sønder Borup og til Hjarbæk Fjord. Subregionen udgør i alt 1000 ha, hvoraf kun 19,7 ha er kortlagte naturtyper. Der er stor afstand mellem flere af de kortlagte naturtyper, og deres naturtilstand varierer fra ringe til god.

Vandløbet og ådalen fremstår ureguleret og terrænnært. Jorden er mange steder drænet og opdyrket, men en stor andel er også lavbundslande med beskyttede enge. Hele projektområdet fremstår som et åbent landskab, men domineres af eutrofiering og uønsket opvækst.

I subregionen er afvanding og manglende drift de dominerende negative faktorer på de våde naturtyper. For de tørre naturtyper er eutrofiering og høje græsser de dominerende negative faktorer, på trods af at der er hegning / afgræsning på næsten alle overdrev. Af andre negative faktorer kan nævnes: forekomst af invasive arter samt randeffekter.

Der er ikke fundet nogen fokusarter inden for subregion N30-4 i forbindelse med NOVANA overvågningen. Engsnarre er eftersøgt, men ikke fundet. Der er tidligere fundet plettet rørvagtel, og der er i forbindelse med artsovervågning i 2014-2019 observeret grøn kølleguldsmed og odder ved Simested Å.

Indsatserne er opdelt i 7 "indsatsområder", som er vist på nedenstående kort.

Figur 1: Oversigtskort over subregionen N30-4.

2. Indledning

I området kan der særligt arbejdes med hydrologien, da subregionen i høj grad er afvandet. Ved at mindske dræning af de enkelte områder, fremmes muligheden for udbredelse af de fugtige naturtyper, herunder habitatnaturtyperne: rigkær og kildevæld. Samtidig vil man kunne sikre de rette forhold for plettet rørvagtel, der tidligere er fundet i området.

Mange af arealerne er velegnede til afgræsning, og vil også være det, hvis området bliver vådere. Opdelingen i mange små lodder har gjort det svært at samle arealer for interesserede dyreholdere. Ved at sammenbinde arealerne i større enheder, vil man eventuelt kunne gøre det mere attraktivt at foretage den fornødne drift og pleje, og hermed sikre dynamik og udvikling af strukturer og artssammensætning i områderne.

Kortlagte naturtyper er besøgt af Miljøstyrelsen i 2016-2019, og en række udvalgte lokaliteter er besøgt af Viborg Kommune i 2022. Det vurderes, at subregionen har stort potentiale til at få udbredt naturtyper og -arealer ved indsatser vedrørende hydrologien suppleret med pleje af arealerne.

3. Yderligere forundersøgelser

I enkelte af indsatsområderne er der behov for yderligere undersøgelser, især af hydrologien. Der skal også foretages en mere omfattende lodsejer-inddragelse.

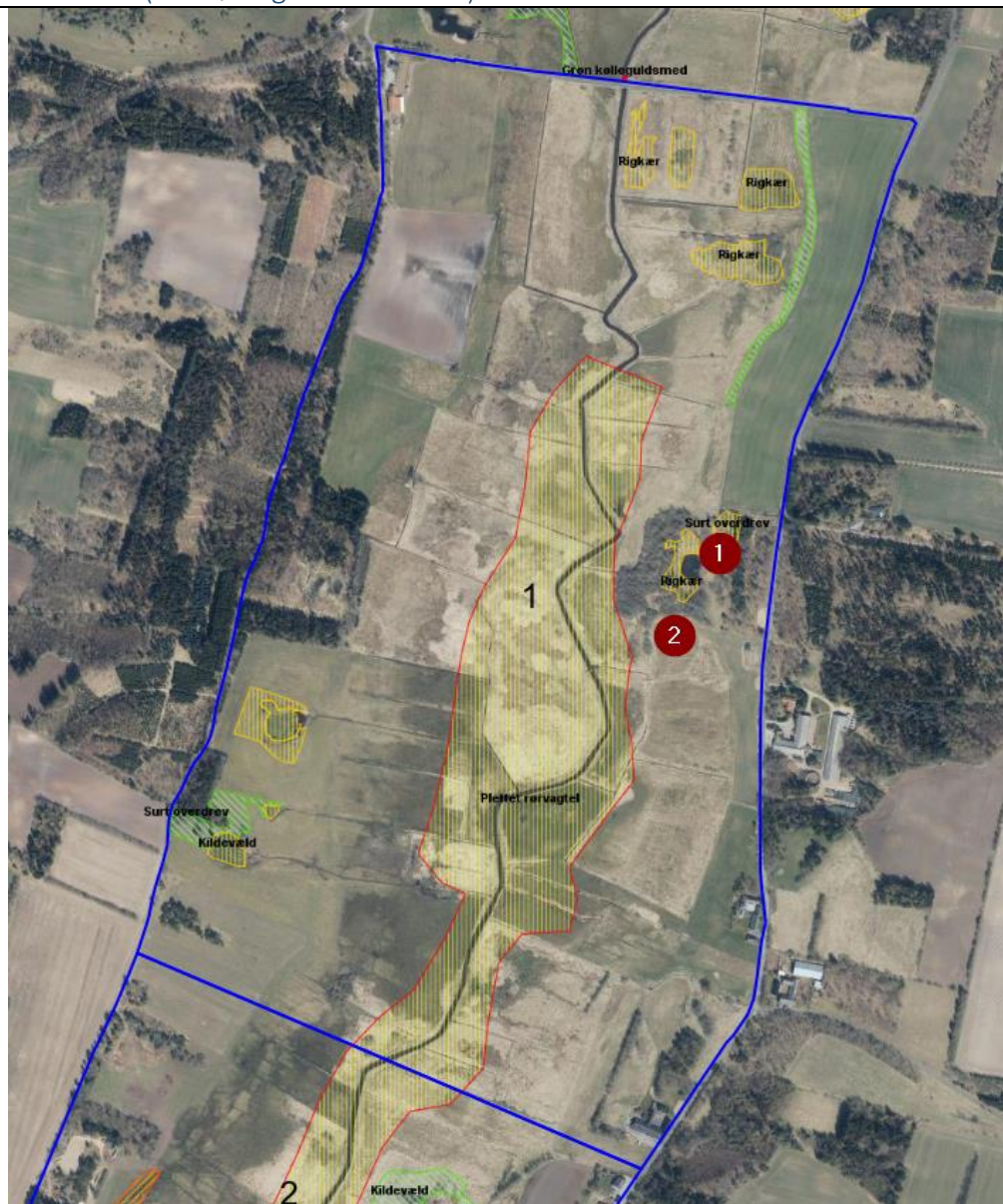
Vandløbslauget og nogle lodsejere har efterspurgt mere afgræsning langs Simsted å. Der er flere lodsejere, som har kødkvæg, der har vist interesse for eventuel afgræsning af arealerne.

4. Komplementære projekter

Områderne kan naturmæssigt have fordel i at der arbejdes med hydrologiprojekter, sammenbindingsordninger, og evt. jordfordelinger, for at sikre mere sammenhæng i naturarealerne og bedre muligheder for at få en god pleje på arealerne.

5. Muligheder i området

Område 1 (Nordøstlige del af N30-4):

Figur 2: Område 1. Kortlagt natur er vist med farvede flader, habitatområdegrænse med blå linje. Levested for plettet rørvagtet er markeret med lys gul flade, og orange kant.

Tilstand:

Der er afgræsning/høslet på nogle af arealerne. En del af arealerne er beskyttede enge, som vurderes at være i moderat til ringe naturtilstand. I området er der flere kortlagte rigkær, et kildevæld og nogle sure overdrev. De fleste af naturtyperne er i moderat naturtilstand, hvilket nogle steder skyldes strukturerne (manglende græsning), og andre steder skyldes planteartssammensætningen.

Der er hørt plettet rørvagtet i området i 2019, observeret grøn kølleguldsmed i 2020 ved broen i nord, samt fundet butsnudet frø i søerne i området i 2019.

Mulige tiltag:

- 1: Rydning af vedplanter (glansbladet hæg)

- 2: Ophør af tilskuds fodring (eutrofiering)
- Hele området: arbejde med hydrologien for at udbrede forekomsten af rigkær, lukke grøfter - særligt i den nordlige del. Hermed også sikre en vandstand, der egner sig til plettet rørvagtel.
- Hele området: Samhegning af arealerne ifm. afgræsning – forventes at skabe mere dynamik strukturelt og planteartsmæssigt i området.

Lodsejerindstilling:

Antal: 18 lodsejere

Der er ikke talt med lodsejerne endnu.

Næste skridt: Kontakt til lodsejere, hydrologiundersøgelse.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), C1 (Afgræsning), C2 (Rydning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger: afventer

Tidsplan: afventer

Område 2 (Nordøstlige del af N30-4):

Figur 3: Område 2. Kortlagt natur er vist med farvede flader, habitatområdegrænse med blå linje. Levested for plettet rørvagtøl er markeret med lys gul flade og orange kant.

Tilstand:

Der er afgræsning/høslet på nogle af arealerne. En del af arealerne er beskyttede enge, som vurderes at være i moderat til ringe naturtilstand. I området er der 3 kortlagte kildevæld (ét i mosaik med rigkær), ét surt overdrev og ét overdrev i mosaik af kalkoverdrev og surt overdrev. De to vestlige kildevæld (/rigkær) er i ringe naturtilstand, hvilket hovedsageligt tilskrives ringe strukturtilstand, bl.a. pga. eutrofiering og manglende afgræsning. Kildevældet i nordøst er i god naturtilstand, og det samme er kalkoverdrevet i syd. Det sure overdrev i syd er i moderat naturtilstand, hvilket tilskrives strukturerne – der er fundet glansbladet hæg, og der er spredt tydelig randpåvirkning fra gødsning af naboarealer.

Mulige tiltag:

- 1: Rydning af vedplanter (glansbladet hæg)

- 2: De kortlagte arealer fremstår eutrofierede, men der ses ikke tydelige opdyrkede arealer lige ved. Dette kan undersøges nærmere.
- 3: Det kan undersøges, om opkøb af driften på de dyrkede arealer, er en mulighed, for at mindske næringstilførslen til området.
- 4: Rydning af glansbladet hæg, for at sikre det sure overdrev og kalkoverdrevet mod tilgroning.
- 5: Kildevældet er heget fra, og der står blankt vand. Det kan evt. samgræsses med de omkringliggende arealer.
- Hele området: arbejde med hydrologien (lukke grøfter), for at udbrede forekomsten af rigkær. Hermed også sikre en vandstand, der egner sig til plettet rørvagtel.
- Hele området: Samhegning af arealerne ifm. afgræsning – forventes at skabe mere dynamik strukturelt og planteartsmæssigt i området.

Lodsejerindstilling:

Antal: 19 lodsejere

Der er ikke talt med lodsejerne endnu.

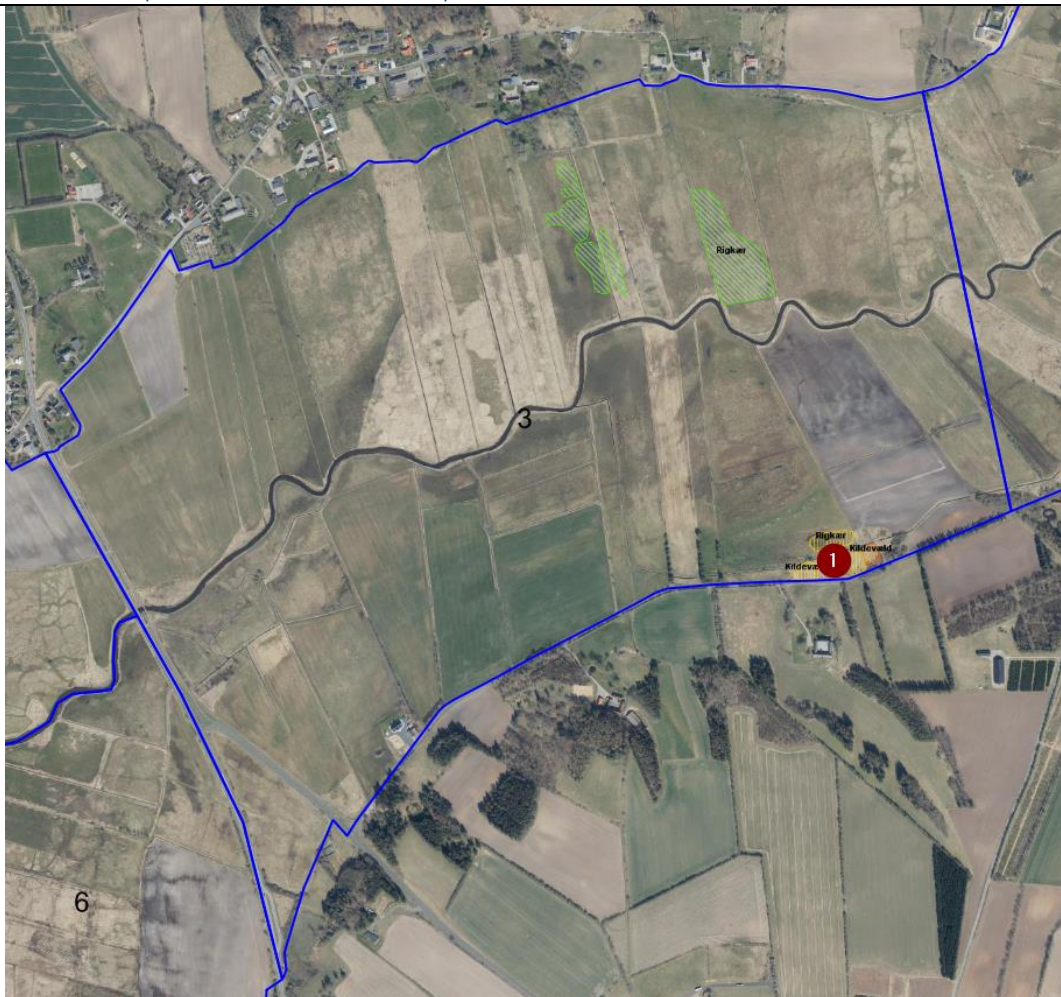
Næste skridt: Kontakt til lodsejere, hydrologiundersøgelse.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), C1 (Afgræsning), C2 (Rydning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger: afventer

Tidsplan: afventer

Område 3 (Midterste del af N30-4):

Figur 4: Område 3. Kortlagte natur er vist med farvede flader, habitatområdegrænse med blå linje.

Tilstand:

Der er afgræsning/høslet på flere af arealerne, mens nogle er under en eller andet form for omlægning eller opdyrkning. Få af arealerne er beskyttede enge, som vurderes at være i moderat til ringe naturtilstand, og der er en enkelt mose, hvor der forefindes kortlagte rigkær og kildevæld i moderat til ringe naturtilstand. For to af de kortlagte kildevæld og rigkær er tilstanden næsten god, og kan forventeligt med en indsats højnes. Naturtilstanden er ringe for det østlige kildevæld, hvilket tilskrives tilgroning, eutrofiering og afvanding, som afspejler sig både i struktur- og artsindekset. Nord for Simsted Å, er der tre kortlagte rigkær, der alle er i god naturtilstand. I disse rigkær er der et godt strukturindeks, mens artsindekset er middelmådigt (moderat).

Ved broen mod vest er der observeret odder i 2017 og grøn kølleguldsmed i 2020.

Mulige tiltag:

- 1: Hydrologi, afgræsning, og evt. opkøb af dyrkningsrettigheder: Der bør arbejdes med hydrologien på arealet med de kortlagte naturtyper, og sikres en pleje af arealet. Arealet ligger desuden lige op ad dyrket mark, og det bør undersøges, om opkøb af dyrkningsrettigheder kan sikre de kortlagte naturtyper mod eutrofiering.
- Hele området: arbejde med hydrologien (lukke grøfter), for at udbrede forekomsten af rigkær.

- Hele området: Samhegning af arealerne ifm. afgræsning – forventes at skabe mere dynamik strukturelt og planteartsmæssigt i området.

Lodsejerindstilling:

Antal: 35 lodsejere

Der er ikke talt med lodsejerne endnu.

Næste skridt: Kontakt til lodsejere, hydrologiundersøgelse.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), C1 (Afgræsning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger: Afventer, muligvis opkøb af dyrkningsrettigheder.

Tidsplan: afventer

Område 4 (Midterste del af N30-4):

Figur 5: Område 4. Beskyttet natur er vist med skraverede flader, gennemført vådområdeprojekt Rind Enge er markeret med mørkegrøn flade, habitatområdegrænse med blå linje. Der er ingen habitatnaturtyper i området.

Tilstand:

Størstedelen af arealerne er landbrugsarealer, som primært bruges til høslet.

Der er gennemført vådområde Rind Enge med jordfordeling på 20,8 ha, længden af Nørre Rind Bæk er øget fra ca. 900 meter til 2,2 km, og anslået ændret hydrologi er ca. 12,5 ha. Projektet er realiseret i 2019. Der er etableret en 200m² informationsplads med borde/bænke i forbindelse med projektet. Viborg kommune har betalt 2.373 meter hegn i området i 2021.

Der er ingen habitatnaturtyper i området, og kun en mindre del er beskyttet natur, i form af søer, eng

eller strandeng. Der er flere små søer med forekomst af spids- og butsnudet frø, som også er registreret som levested for stor vandsalamander.

Mulige tiltag:

- Det bør undersøges i hvilket omfang det giver mening at anvende LIFE IP-midler.
- Hele området: arbejde med hydrologien (lukke grøfter), for at skabe forudsætningerne for forekomst af rigkær.
- Hele området: Samhegning og afgræsning af arealerne – forventes at skabe mere dynamik strukturelt og planteartsmæssigt i området.

Lodsejerindstilling:

Antal: 34 lodsejere

Der er talt med 5 lodsejere i forbindelse med vådområdeprojektet.

Næste skridt: Kontakt til lodsejere, hydrologiundersøgelse.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), C1 (Afgræsning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger: afventer

Tidsplan: afventer

Område 5 (Nordvestlige del af N30-4):

Figur 6: Område 5. Kortlagt natur er vist med farvede flader, habitatområdegrænse med blå linje.

Tilstand:

Der er afgræsning/høslet på flere af de sydlige arealer, mens de nordlige er dyrkningsarealer. De sydvestlige arealer er en blanding af beskyttede enge, moser og overdrev, som vurderes at være i god til ringe naturtilstand. Der er kortlagt 2 sure overdrev og en ege-blandskov. De to sure overdrev er begge i god naturtilstand, på trods af at antallet af plantearter på arealerne er relativt beskedent. Arealerne ud mod fjorden er overvåget for fugle (gæs og gulnæbbede svaner) i perioden 1994-2012, og er et oplagt fourageringssted for disse.

Mulige tiltag:

- 1: Samhegning: Arealet kan med fordel inddrages i den eksisterende hegning.
- 2: Bekæmpelse/rydning af rynket rose: En bestand af rynket rose er i risiko for at sprede sig yderligere på det kortlagte sure overdrev.

- 3: Arbejde med hydrologien (lukke grøfter), samhegning og afgræsning af arealerne, for at skabe forudsætningerne for forekomst af beskyttet natur, og evt. rigkær, samt mere dynamik strukturelt og planteartsmæssigt i området.

Lodsejerindstilling:

Antal: 11 lodsejere

Der er ikke talt med lodsejerne endnu.

Næste skridt: Kontakt til lodsejere, hydrologiundersøgelse.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), C1 (Afgræsning), C2 (Rydning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger: afventer

Tidsplan: afventer

Område 6 (Sydvestlige del af N30-4):

Figur 7: Område 6. Kortlagt natur er vist med farvede flader, habitatområdegrænse med blå linje.

Tilstand:

Størstedelen af arealerne er landbrugsarealer, som primært bruges til høslet. Der er ingen habitatnaturtyper i området, og kun en mindre del er beskyttet natur, i form af søer og eng. Der er flere små søer med forekomst af spids- og butsnudet frø, som også er registreret som levested for stor vandsalamander.

Der har i 2012-2015 været forsøgt at lave et hydrologiprojekt i området, som blev opgivet pga. de beskyttede arealer, de fugtige forhold, der begrænser muligheden for jordflytning, samt andre praktiske udfordringer.

Mulige tiltag:

- Det bør undersøges i hvilket omfang det giver mening at anvende LIFE IP midler.

- Hele området: arbejde med hydrologien (lukke grøfter), for at skabe forudsætningerne for forekomst af rigkær. Der skal tages højde for spildevandsanlægget.
- Hele området: Samhegning og afgræsning af arealerne – forventes at skabe mere dynamik strukturelt og planteartsmæssigt i området.

Lodsejerindstilling:

Antal: 23 lodsejere

Der er ikke talt med lodsejerne endnu.

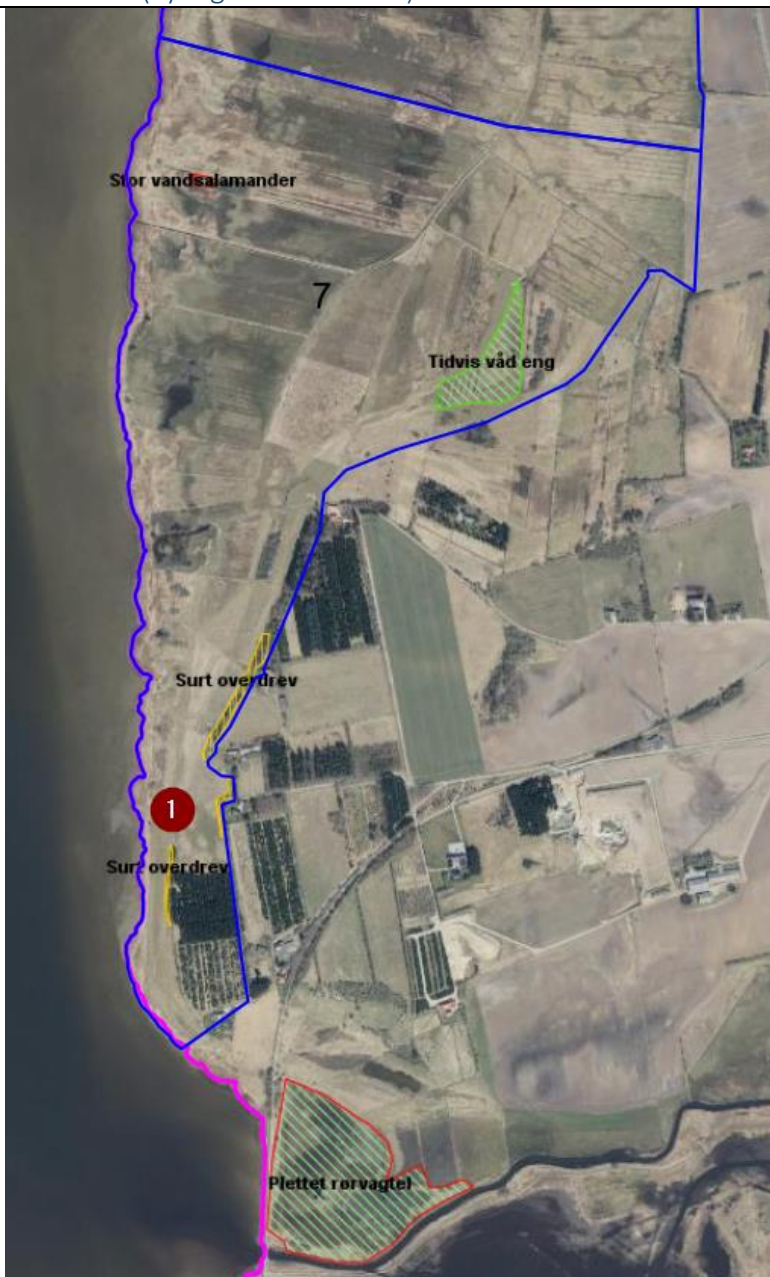
Næste skridt: Kontakt til lodsejere, hydrologiundersøgelse.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), C1 (Afgræsning), C2 (Rydning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger: afventer

Tidsplan: afventer

Område 7 (Sydlige del af N30-4):

Figur 8: Område 7. Kortlagt natur er vist med farvede flader, habitatområdegrænse med blå linje. Levested for plettet rørvagtøl er markeret med lys grøn flade, og rød kant.

Tilstand:

Cirka halvdelen af arealerne er landbrugsarealer, der bruges til høslet. Resten er primært beskyttet eng og mose, mens der også i den sydlige del er plantage. Der er 3 arealer der er kortlagt, hvoraf 2 er kortlagt som surt overdrev, og ét som tidvis våd eng. Syd for området, er der registreret levested for plettet rørvagtøl.

Mulige tiltag:

- 1: Hegning fra syd kan udvides mod nord.

- Hele området: arbejde med hydrologien (lukke grøfter), for at skabe forudsætningerne for forekomst af rigkær, samt potentielt udvide levestedet for plettet rørvagtel. Der skal tages højde for spildevandsanlægget.
- Hele området: Samhegning og afgræsning af arealerne – forventes at skabe mere dynamik strukturelt og planteartsmæssigt i området.

Lodsejerindstilling:

Antal: 20 lodsejere

Der er ikke talt med lodsejerne endnu.

Næste skridt: Kontakt til lodsejere, hydrologiundersøgelse.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), C1 (Afgræsning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger: afventer

Tidsplan: afventer

6. Tidsplan

Der skal tages kontakt til lodsejere, og der bør igangsættes en hydrologisk forundersøgelse af næsten hele subregionen, for at undersøge om man kan forbedre de hydrologiske forhold, og udvikle naturarealer i området.

Endvidere bør man undersøge muligheder for sammenbinding/jordfordeling eller vådområdeprojekter, som kan medføre naturforbedrende tiltag i subregionen.